

tuto jde. Vdova přihlásila se k pozůstalosti svého manžela na základě ústního posledního pořízení, obsahem svým totožného s písemným jeho posledním pořízením, které se po sepsání jeho ztratilo, a učinila tak právě z té příčiny, že se na toto ztracené písemné poslední pořízení nemohla odvolati jako na právní důvod svého nároku dědického. Proti tomu se k téže pozůstalosti přihlásil ze zákona bratr zůstavitele a jeho neteř. Netřeba zabývat se otázkou, zdali zvolený způsob dědické přihlášky vdovy by byl za všech okolností nepřipustným, ale tolik jest jisto, že vzhledem k tomu, že ústní pořízení, jež jest důvodem její dědické přihlášky, vzniklo dne 24. února 1919 s písemným posledním pořízením jejího manžela jednotným aktem tří, že dle spisu kromě všech obřadností písemného posledního pořízení bylo při jeho sepsání dbáno též náležitostí ústního posledního pořízení, platnost tohoto poslednějšího závisí na tom, zda listina o písemném posledním pořízení se ztratila náhodou; neboť kdyby nebyla tato okolnost prokázána, nepozbylo by účinnosti pouze písemné poslední pořízení, nýbrž následek ten by zasáhl také ústní poslední pořízení z té příčiny, že zůstavitel na rozdíl od písemného pořízení svou poslední vůli nijak zvlášť ústně neprojevil, takže domněnka odvolání písemného posledního pořízení mlčky předpokládána ve smyslu §u 721 a 722 obč. zák. by se týkala obou. Důkaz tento jest povinna provést vdova H-ová, která tvrdí, že se písemné poslední pořízení ztratilo, a proto jest její důvod dědický slabší než dědiců ze zákona. Jinak by postup vdovy H-ové byl přímým obcházením předpisů §u 722 obč. zák., jimž třeba při tvrzené ztrátě písemného posledního pořízení doplniti ustanovení §u 126 cit. cis. pat. a to proto, poněvadž otázka průvodní ohledně ztráty listiny sepsané o písemném posledním pořízení při odporujících si dědických přihláškách souvisí úzce s otázkou rozdělení úloh ve sporu, jenž má býti proveden. (Viz komentář Pfaff-Hofmann k obč. zák. II. díl, str. 659.) To přehlédl rekursní soud, jenž sice ve svém usnesení citoval § 722 obč. zák., ale opomenul vyvoditi z něho správné důsledky.

Čís. 2344.

Nepřipustnost pořadu práva pro mzdový nárok zemědělského dělníka, byl-li v kolektivní smlouvě (směrnících pro úpravu pracovních a námezdních poměrů čeledi a dělnictva zemědělského v Čechách na rok 1921) stanoven rozhodčí soud pro spory ze smlouvy námezdní, věc naň dosud vznesena nebyla a pořad práva vyhrazen ve smlouvě pouze proti straně, která by se nechtěla zachovati dle výroku rozhodčího soudu.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, R I 212/23.)

Žalobce (zemědělský dělník) domáhal se na žalovaném nájemci dvora vydání 5 q brambor, které prý mu přísluší dle kolektivní smlouvy jako součást mzdy, a projevil ochotu přijati místo 5 q brambor 700 Kč. Procesní soud prvního stádu, zamítнув námitku nepřipustnosti pořadu práva, vyhověl žalobě a vyvrátil námitku nepřipustnosti pořadu práva v důvodech: Námitka nepřipustnosti po-

řadu práva není odůvodněna, neboť jde tu o poměr čistě soukromoprávní, k jehož řešení jsou řádné soudy příslušny. Jest sice pravda, že dle § 5 směrnic pro úpravu pracovních a námezdních poměrů čeledí a dělnictva zemědělského na rok 1921 lze dovolávat se rozhodnutí příslušné okresní paritní komise ve sporech většího významu mezi oběma smluvními stranami, avšak tím není nikterak vyloučeno, domáhati se rozhodnutí i pořadem práva, jak výslovně ze slůvka »lze« vysvítá. Sdělením zemské paritní komise ze dne 10. května 1922 zjišťuje soud, že zemská paritní komise učinila dne 20. října 1921 zásadní rozhodnutí, že pokud není rodina dělníkova jinak zemáky zásobena, je zaměstnavatel povinen poskytnouti ze smluvných zemáků aspoň tolik, aby měla rodina po 1 $\frac{1}{2}$ kg zemáku na osobu; teprve případný zbytek zemáků že může býti relutován a to, pokud by nerozhodl zemský poradní sbor jinak, cenou, uvedenou ve směrnicích, totiž starou maximální cenou 42 Kč za 1 q. Protokolem okresní politické správy ze dne 24. ledna 1922 zjišťuje soud, že předmětem zasedání okresní paritní komise bylo projednání sporu i mezi jinými dělníky dvora v záležitosti náhrady za deputátní brambory, pokud dle směrnic zaměstnavatel byl oprávněn brambory nahraditi v penězích, a že okresní paritní komise po přečtení usnesení zemské paritní komise, shora uvedeného, prohlásila: »Jelikož rozhodnutí Zemské paritní komise jest pro Okresní paritní komisi směrodatné, stává se spor dělnictva se zaměstnavateli tím, že zaměstnavatelé jsou ochotni cenu 42 Kč na kompenzační brambory vyplatiti, bezpředmětným.« Usnesením ze dne 20. října 1921 Zemské paritní komise má soud za zjištěno, že rozhodnutí to nebylo vydáno ve sporu mezi určitými osobami nebo smluvními stranami, nýbrž jen na podání jedné ze smluvních organizací, jak z dopisu téže Zemské paritní komise ze dne 5. května 1922 vysvítá. Nejde tu tedy o vlastní rozhodčí výrok ve smyslu §u 577 c. ř. s., nýbrž jen o výklad (náhled) Zemské paritní komise, jaké relutum za kompenzační brambory placeno býti má, a není tedy dle náhledu soudu žalobce tímto usnesením (nikoli rozhodnutím) Zemské paritní komise vázán. Tím méně vázán jest rozhodnutím Okresní paritní komise, která sice povolána byla, spor mezi zaměstnavateli a zaměstnanci rozřešiti, která však, odvolávajíc se na ono usnesení (nikoli rozhodnutí) Zemské paritní komise, nevydala žádného samostatného rozhodnutí, jímž spor byl by rozřešen, nýbrž prohlásila pouze, že, jelikož rozhodnutí Zemské paritní komise jest pro okresní paritní komisi směrodatným, stává se spor dělnictva se zaměstnavateli tím, že tito jsou ochotni cenu 42 Kč za kompenzační brambory zaplatiti, bezpředmětným. Tento výrok okresní paritní komise nelze nazvati (považovati) za rozhodnutí nebo rozhodčí výrok, to tím méně, když opřen jest o usnesení Zemské paritní komise, které, jak shora dovozeno, rozhodnutím ve sporu nebylo. Právem tedy podle náhledu soudu žalobce necítí se těmito usneseními paritních komisí vázán a dovolává se rozhodnutí soudu. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a odmítl žalobu.

D u v o d y: Prvý soudce přehlíží, že dle nařízení ze dne 7. prosince 1856, čís. 224 ř. zák. a ze dne 15. března 1860, čís. 73 ř. zák., patří spory mezi zemědělskými pomocnými dělníky, jakým jest žalobce, a zaměstnavateli, před řádné soudy teprve po uplynutí 30 dnu od zrušení ná-

mezdního poměru. Ustanovení tato jsou zachována v platnosti Šem 49 čís. 6 j. n., který právě upravuje soudní příslušnost ve sporech mezi zemědělskými dělníky a zaměstnavateli a výslovně určuje, kdy spory ty pravomoci řádných soudů nejsou odňaty. Kdežto v žalobě jest uvedeno »jakožto svému bývalému dělníku«, tvrdí žalobce v protokolu ze dne 6. září 1922 výslovně, »že u žalovaného nepřetržitě po celý loňský rok byl zaměstnán jako zemědělský dělník a dodnes ještě zaměstnán byl až asi do polovice srpna«. — Poněvadž žaloba byla podána dne 7. dubna 1922, jest zřejmo, že v době podání žaloby dle svého přednesu byl žalobce ještě u žalovaného zaměstnán jako zemědělský dělník a v důsledku toho dle citovaných nařízení a Šu 49 čís. 6 j. n. nebyl přípustným pořad práva v době podání žaloby, která jest dle Šu 29 j. n. rozhodnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud s rozhodnutím soudu odvolacího, jenž, vyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva a zrušiv rozsudek prvního soudu i s předchozím řízením, odmítl žalobu, souhlasí, byť i z jiných důvodů, než z těch, jež uvedl soud odvolací. Obě strany, dovolávající se »Směrnice pro úpravu pracovních a námezdních poměrů čeledí a dělnictva zemědělského v Čechách na rok 1921«, schválených v plenární schůzi zemského poradního sboru pro záležitosti dělnictva zemědělského dne 25. a 26. ledna 1921, jakož i prováděcí úmluvy, učiněné na základě těchto směrnic pro obvod soudního okresu V. dne 5. dubna 1921, — uznávají tím platnost směrnic a úmluvy pro sebe a proti sobě. Zmíněné směrnice a prováděcí úmluva mají ráz smlouvy kolektivní, jejíž právní přípustnost a účinnost se nyní všeobecně uznává. V Šu 5 směrnic jsou obsažena ustanovení, jimiž se zřizují rozhodčí soudy pro spory ze vzájemného poměru mezi zemědělci a zemědělským dělnictvem, pokud se týkají otázek, upravených v kolektivní smlouvě, a to tak, že 1. pro rychlé vyřizování menších sporů ustanoví si obě strany po jednom důvěrníku, kteří rozhodují spolu se zvoleným nebo napřed určeným předsedou (odst. 2); 2. ve sporech většího významu lze žádati rozhodnutí příslušné okresní paritní komise pro zemědělskou práci, jejíž rozhodnutí jest pro obě strany závazné, a jen proti straně, která by se nepodrobila rozhodnutí paritní komise, lze nastoupiti cestu práva (odst. 3); 3. pro rozhodování ve sporech zásadního rázu a většího významu (s vyloučením sporu osobních), zřizuje se při zemském poradním sboru zemská paritní komise pro práci zemědělskou, jejímuž rozhodnutí se musí obě strany podrobiti. Ježto směrnice a prováděcí úmluva mají povahu písemné smlouvy, jest vyhověno předpisu Šu 577 odstavec třetí c. ř. s., jenž žádá, aby smlouva o rozsudí byla zřízena písemně. Rozhodčí soudy, uvedené v Šu A 5 směrnic, dlužno však pro veškeré spory ze vzájemného poměru mezi zemědělci a zemědělskými dělníky, pokud se týkají otázek, upravených v kolektivní smlouvě, pokládati za obligatorní, a nelze souhlasiti s názorem prvního soudu a žalobce, že jest stranám dáno na vůli, chtějí-li uplatniti sporný nárok u rozhodčího soudu či u soudu

řádného. To vyložil podrobně nejvyšší soud již v jiných obdobných případech, při čemž hlavně zdůraznil, že účelem směrnic jest, aby obě strany, zemědělci a dělníci, samy si upravily svůj vzájemný poměr podle svých potřeb, jež samy nejlépe znají, a to nejen po stránce hmotného práva, nýbrž i po stránce formální, zejména pokud se tkne soudů a řízení; že rozhodovati mají příslušníci stran samých, povolání ve stejném počtu, poněvadž soud má býti odborný, znalecký, skládající se z osob, které znají z vlastní zkušenosti poměry a potřeby obou stran, a proto nepotřebují žádného znalce, — a že by byl zmařen tento účel kolektivní smlouvy, kdyby v tom případě, když spor skutečně nastane, ta která strana mohla by s pominutím rozhodčího soudu obrátiti se na řádný soud, jemuž se nedostává té znalecké kvalifikace, která jest právě důvodem úmluvy o rozsudí. Nejvyšší soud také již poukázal k tomu, že z ustanovení Šu A 1. směrnic, dle něhož se směrnicemi upravuje jednotným způsobem mimo jiné také rozhodování ve sporech, jakož i z přesného znění odstavce 2 a 4 Šu A 5. plyne, že ustanovení třetího odstavce tohoto paragrafu »ve sporech většího významu lze žádati rozhodnutí příslušné okresní paritní komise« nedopouští toho výkladu, jako by se strany mohly, ale nemusily, obrátiti na okresní paritní komisi, t. j. byly sice oprávněny, vznéstí nárok před tuto komisi, ale mohly beze všeho podati žalobu také u řádného soudu, nýbrž že dotčené ustanovení má ten smysl, že strany mohou se ve sporech většího významu dožádati rozhodnutí okresní paritní komise, ale mohou se také spokojiti rozhodnutím duvěrníku, jako při menších sporech (odstavec 2). Že věc, která se stala spornou mezi žalobcem a žalovaným a týká se otázky, upravené kolektivní smlouvou, dosud nebyla rozhodnuta ani okresní, ani zemskou paritní komisí, správně vyložil soud první stolice. Žalobce nebyl tudíž vůbec oprávněn uplatniti sporný nárok před řádným soudem, a to ani tehdy, kdyby bylo skutečně již uplynulo 30 dní od zrušení námezdního poměru, ježto nařízení ze dne 7. prosince 1856 čís. 224 ř. zák. a ze dne 15. března 1860 čís. 73 ř. zák., jichž sborový soud druhé stolice se dovolává, vzhledem k ustanovením kolektivní smlouvy nemají tu místa, — nýbrž může vznéstí svůj nárok jen u některého z rozhodčích soudů, uvedených v Šu A 5. směrnic. Rozhodne-li o nároku okresní paritní komise, bude její rozhodnutí pro obě strany závazným, a jen kdyby se některá strana nepodrobila tomuto závaznému rozhodnutí, t. j. nechtěla se dle něho zachovati, lze proti ní nastoupiti pořad práva. Žaloba, přes tato ustanovení kolektivní smlouvy u soudu podaná, byla proto právem odmítnuta pro nepřipustnost pořadu práva.

Čís. 2345.

V tom, že pohledávka, přihlášená k pozůstalosti, nebyla uznána a věřitel poukázán na pořad práva, nelze spatřovati »právní zájem« ve smyslu Šu 228 c. ř. s. Připustnost určovací žaloby jest i tu posuzovati dle ustanovení Šu 228 c. ř. s. Nestačí, že měl ji býti zajištěn důkaz a že splatnost pohledávky vázána jest výpovědí věřitele.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv I 697 22.)